

Uzasadnienie do projektu regulaminu wynagradzania egzaminatorów przeprowadzających egzaminy kandydatów na kierowców i kierowców.

Założenia ogólne:

- Wynagrodzenia bez dodatków zadaniowych,
- Utworzenie bazy wyjściowej wynagrodzenia zasadniczego egzaminatorów,
- Utworzenie mechanizmu awansu zawodowego z uwzględnieniem kwestii finansowej,
- Niezależność wynagrodzenia egzaminatora od wskaźnika zdawalności i subiektywnej opinii dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego,
- Rewaloryzacja opłat egzaminacyjnych,

Mankamenty obecnie obowiązującego rozporządzenia wg wnioskujących (uzasadnienia poniżej):

1. Utrata realnej wartości wykonywanej obecnie pracy w zawodzie egzaminatora w stosunku do warunków gospodarczych kraju. Obecnie obowiązujące zasady wynagradzania nie były zmieniane od 1 stycznia 2008 roku. *Rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 11 października 2007 r. w sprawie warunków wynagradzania egzaminatorów przeprowadzających egzaminy kandydatów na kierowców i kierowców (Dz. U. z 2007 r. Nr 197 poz. 1437) zwanego dalej „rozporządzeniem”.*
2. Negatywne skutki zapisu w § 3 pkt 1 i 2 oraz § 4 ust. 1 i 2 *rozporządzenia* dotyczące minimalnego zasadniczego wynagrodzenia egzaminatora oraz dodatku zadaniowego uznaniowo przyznawanego przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego (pracodawcę).
3. Brak systemu motywacji i wsparcia dla osób chcących podnosić swoje umiejętności i doświadczenia; brak wsparcia dla rozwoju nowych koncepcji i propozycji (Zapis § 9 ust. 1 *rozporządzenia*).

Ad 1

Bardzo ważną zmianą w regulaminie w sprawie wynagrodzenia egzaminatora powinno być podniesienie wysokości minimalnego wynagrodzenia zasadniczego i dostosowanie go do współczesnych realiów. Obowiązujące stawki wynagrodzeń ustalane były w 2007 r. i weszły w życie w 2008 r., gdy poziom cen i koszty życia były dużo niższe. Stawki wynagrodzenia zasadniczego powinny być na obecną chwilę uzależnione wyłącznie od posiadanego przez egzaminatora zakresu uprawnień do egzaminowania.

1. Dla przykładu, obecnie egzaminatorowi IV stopnia posiadającemu jedną kategorię uprawnień (kat. B) przysługuje: **minimalne miesięczne wynagrodzenie zasadnicze, miesięczny dodatek zadaniowy – przedstawia się następująco:**

- wynagrodzenie zasadnicze + dodatek zadaniowy egzaminatora w 2008 roku z jedną kategorią: 3500 – 5000 zł brutto (*min. wynagr. w 2008r – 1126 zł*) co stanowiło od **311% – 444 %** *najniższej krajowej*

Składniki wynagrodzenia zrewaloryzowanego o wskaźnik PMW z 2008 r. (3102,92 zł) w stosunku do 2023r. (6965,84 zł), którego wzrost wynosi 224,5% powinien wynosić:

- wynagrodzenie zasadnicze: 7858 – 11 225 zł brutto (*min. wynagr. od 2023r – 3490 zł*) co stanowi od **225% - 322%** *najniższej krajowej*.

Należy tutaj nadmienić, że:

- najniższe wynagrodzenie wzrosło od 2008 roku o **319,7%**
- przeciętne wynagrodzenie wzrosło od 2008 roku o **224,5%**
- wartość nabywca pieniądza od 2008 roku spadła o ok. **50%**

Przy obliczaniu stawek wynagrodzeń wzięto pod uwagę **najniższe stawki w tabeli obowiązujące** w 2008r. po waloryzacji na koniec roku 2022 i wpisują się one w proponowaną tabelę jako **najwyższe stawki!!!**. W związku z Obwieszczeniem Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 marca 2014 roku poz.600 z uwzględnieniem zmian z Ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów, (Dz.U. z dnia 23 lipca 2013 r. poz. 829) zostały obniżone kryteria ubiegania się o uprawnienia egzaminatora wprowadzając do zawodu osoby legitymujące się wykształceniem średnim. Do tego czasu nie było potrzeby różnicowania wynagrodzenia ze względu na wykształcenie, gdyż kryterium zdobycia uprawnień było dla wszystkich takie samo (wykształcenie wyższe). Wprowadzone widełki dają możliwość zróżnicowania stawek wynagrodzenia ze względu na posiadane wykształcenie egzaminatora. W tym miejscu należy wspomnieć o prowadzonych różnego rodzaju szkoleniach przez WORD-y oraz zapewnienia odpowiedniej kadry również dydaktycznej, posiadającej odpowiednie wykształcenie w tym pedagogiczne, co tym bardziej uzasadnia zatrudnienie odpowiedniej kadry aby zapewnić wysoki poziom szkoleń, tym samym uzasadnionym jest wyższe wynagrodzenie dla osób, które ukończyły studia wyższe II stopnia. Zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na wykształcenie, będzie czynnikiem motywującym do podwyższenia wykształcenia przez osoby, które posiadają wykształcenie średnie bądź wyższe I stopnia, co tym samym zwiększy prestiż zawodu egzaminatora, jak również podniesie jego poziom intelektualny oraz merytoryczny.

Rada Główna KSE, wyliczając stawki wynagrodzenia egzaminatorów, wzięta pod uwagę niższe stawki z dotychczasowej tabeli – zrezygnowała z wyższych stawek ze względu na włączenie dodatku zadaniowego w skład wynagrodzenia zasadniczego, czyli zmianę na jednoskładnikowe wynagrodzenie uzależnione od posiadanych uprawnień. Na wniosek dyrektorów WORD zastosowano widełki w poszczególnych grupach zaszeregowania a wyliczone stawki zostały **obniżone** – najwyższa stawka minimalnego wynagrodzenia z 2008 roku przeliczona przez wskaźnik PMW w tabeli stanowi obecnie maksymalną stawkę jaką może zastosować dyrektor. W tym miejscu należy wspomnieć, że dwuskładnikowe wynagrodzenie w wielu przypadkach było wykorzystywane do dzielenia załogi i wprowadzało nieprzyjazną atmosferę w ośrodku, ta tendencja utrzymuje się do dzisiaj co pogłębia podziały, a w konsekwencji przyczynia się do destrukcji zamiast integrować to środowisko zawodowe. W/w projekt regulaminu mógłby zapewne zażegnać powstałe protesty i załagodzić nieporozumienia w załodze, a co za tym idzie podwyższy standardy procesu egzaminowania.

PROPONUJEMY:

Aby utrzymać właściwą proporcję między wynagrodzeniem egzaminatorów z 2008 roku i przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem z 2008 roku w przedstawionym projekcie zaproponowano **system wynagrodzeń oparty o stawkę przeciętnego miesięcznego**

wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku za IV kwartał roku poprzedniego ogłaszanego przez prezesa GUS pomnożonego przez odpowiedni współczynnik wyliczenia miesięcznego wynagrodzenia.

Współczynnik wyliczenia miesięcznego wynagrodzenia egzaminatora – zwany dalej „współczynnik wynagrodzenia” został obliczony na podstawie:

- 1) warunków wynagradzania egzaminatorów określonych w rozporządzeniu oraz:
- 2) stawki przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku za IV kwartał roku poprzedniego ogłaszanego przez prezesa GUS: 3102,92 zł brutto obowiązującej na dzień 1 stycznia 2008r., zwana dalej „PMW”
źródło: <https://stat.gov.pl/sygnalne/komunikaty-i-obwieszczenia/lista-komunikatow-i-obwieszczen/obwieszczenie-w-sprawie-przecietnego-miesiecznego-wynagrodzenia-w-sektorze-przedsiębiorstw-bez-wypłat-nagrod-z-zysku-w-czwartym-kwartale-2007-r-,219,1.html>

Współczynnik wynagrodzenia został ustalony w oparciu o stawki wynagrodzeń obowiązujących od stycznia 2008 roku.

Egzaminator I stopnia (uprawnienia w zakresie egzaminowania wszystkich kategorii prawa jazdy, bez kategorii E)

Wartości poszczególnych składników wynagrodzenia kształtowały się następująco:

miesięczne wynagrodzenie zasadnicze	od 4000 do 5000 zł
miesięczny dodatek zadaniowy	od 1000 do 3000 zł

Obliczenie *współczynnika wynagrodzenia* wykonano z założeniem **najniższych** stawek stosownie do *stawki PMW za IV kwartał roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku*.

Główny Urząd Statystyczny / Opracowania sygnałne / Komunikaty i Obwieszczenia

Zakładając, że:

miesięczne wynagrodzenie zasadnicze przyjęto w najniższej kwocie 4000 zł,
miesięczny dodatek zadaniowy przyjęto w najniższej kwocie 1000 zł,

to całkowite miesięczne wynagrodzenie egzaminatora oszacowane wg najniższych stawek wyniosło 5000 zł. Zatem odnosząc się do stawki PMW za IV kwartał 2007 roku w kwocie 3102,92 zł, współczynnik wynagrodzenia został obliczony wg równania:

$$\frac{5000\text{zł}}{3102,92\text{zł}} = 1,61 \text{ (współczynnik dla egzaminatora z I stopniem zaszeregowania, bez kategorii E)}$$

Uzyskana została zatem proporcja wynagrodzenia egzaminatora I stopnia w stosunku do stawki PMW za IV kwartał roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku.

W projekcie regulaminu wyróżnia się oprócz stanowiska egzaminatora I stopnia, również stanowiska egzaminatora II, III oraz IV stopnia w zależności od ilości posiadanych uprawnień

do przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy. Poniżej przedstawia się obliczenia współczynnika wynagrodzenia dla pozostałych kategorii zaszeregowania.

Egzaminator II stopnia (uprawnienia w zakresie egzaminowania trzech kategorii prawa jazdy, bez kategorii E)

Wartości poszczególnych składników wynagrodzenia dla egzaminatora II stopnia kształtowały się następująco:

miesięczne wynagrodzenie zasadnicze od 3500 do 4500 zł

miesięczny dodatek zadaniowy od 1000 do 2500 zł

Obliczenie współczynnika wynagrodzenia wykonano z założeniem najniższych stawek stosownie do stawki PMW za IV kwartał roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku.

Zakładając, że:

miesięczne wynagrodzenie zasadnicze przyjęto w najniższej kwocie 3500 zł,

miesięczny dodatek zadaniowy przyjęto w najniższej kwocie 1000 zł,

to całkowite miesięczne wynagrodzenie egzaminatora oszacowane wg najniższych stawek wyniosło 4500 zł. *Zatem odnosząc się do stawki PMW za IV kwartał 2007 roku w kwocie 3102,92 zł, współczynnik wynagrodzenia został obliczony wg równania:*

$$\frac{4500\text{zł}}{3102,92\text{zł}} = 1,45 \text{ (współczynnik dla egzaminatora II stopnia zaszeregowania, bez kategorii E)}$$

Uzyskana została zatem proporcja wynagrodzenia egzaminatora II stopnia w stosunku do stawki PMW za IV kwartał roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku.

Egzaminator III stopnia (uprawnienia w zakresie egzaminowania dwóch kategorii prawa jazdy, bez kategorii E)

Wartości poszczególnych składników wynagrodzenia dla egzaminatora III stopnia kształtowały się następująco:

miesięczne wynagrodzenie zasadnicze od 3000 do 4000 zł

miesięczny dodatek zadaniowy od 1000 do 2000 zł

Obliczenie współczynnika wynagrodzenia wykonano z założeniem najniższych stawek stosownie do stawki PMW za IV kwartał roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku. Zakładając, że:

miesięczne wynagrodzenie zasadnicze przyjęto w najniższej kwocie 3000 zł,

miesięczny dodatek zadaniowy przyjęto w najniższej kwocie 1000 zł,

to całkowite miesięczne wynagrodzenie egzaminatora oszacowane wg najniższych stawek wyniosło 4000 zł. Zatem odnosząc się do stawki PMW za IV kwartał 2007 roku w kwocie 3102,92 zł, współczynnik wynagrodzenia został obliczony wg równania:

$$\frac{4000\text{zł}}{3102,92\text{zł}} = 1,29 \text{ (współczynnik dla egzaminatora III stopnia zaszeregowania bez kategorii E)}$$

Uzyskana została zatem proporcja wynagrodzenia egzaminatora III stopnia w stosunku do stawki PMW za IV kwartał roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku.

Egzaminator IV stopnia (uprawnienia w zakresie egzaminowania jednej kategorii prawa jazdy bez kategorii E)

Wartości poszczególnych składników wynagrodzenia dla egzaminatora VI stopnia kształtowały się następująco:

miesięczne wynagrodzenie zasadnicze	od <u>2500</u> do 3500 zł
miesięczny dodatek zadaniowy	od <u>1000</u> do 1500 zł

Obliczenie współczynnika wynagrodzenia wykonano z założeniem najniższych stawek stosownie do stawki PMW za IV kwartał roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku. Zakładając, że:

miesięczne wynagrodzenie zasadnicze przyjęto w najniższej kwocie 2500 zł,
miesięczny dodatek zadaniowy przyjęto w najniższej kwocie 1000 zł,

to całkowite miesięczne wynagrodzenie egzaminatora oszacowane wg najniższych stawek wyniosło 3500 zł. Zatem odnosząc się do stawki PMW za IV kwartał 2007 roku w kwocie 3102,92 zł, współczynnik wynagrodzenia został obliczony wg równania:

$$\frac{3500\text{zł}}{3102,92\text{zł}} = 1,13 \text{ (współczynnik dla egzaminatora IV stopnia zaszeregowania, bez kategorii E)}$$

Uzyskana została zatem proporcja wynagrodzenia egzaminatora III stopnia w stosunku do stawki PMW za IV kwartał roku poprzedniego w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku.

W związku z wprowadzeniem w 2014 roku zmian uwzględniających Ustawę o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów, kryteria ubiegania się o uprawnienia egzaminatora wprowadzają do zawodu osoby legitymujące się wykształceniem średnim, Rada Główna KSE proponuje, wprowadzenie zróżnicowania stawek wynagrodzenia oraz wprowadzenie widełek dla egzaminatorów w zależności od posiadanego wykształcenia zmniejszając je do 0,2 PMW dla egzaminatorów z wykształceniem średnim. Do tego czasu nie było potrzeby różnicowania wynagrodzenia

ze względu na wykształcenie, gdyż kryterium zdobycia uprawnień było dla wszystkich takie samo (wykształcenie wyższe).

Wzór do obliczenia wynagrodzenia miesięcznego egzaminatora:

$$\begin{array}{l} \text{Współczynnik wynagrodzenia} \\ \text{miesięcznego} \\ \text{/kolumna 5, 6, 7 tabeli załącznika nr 1/} \end{array} \times \begin{array}{l} \text{kwota PMW} \\ \text{wynagrodzenia} \\ \text{/za IV kwartał roku} \\ \text{poprzedniego w sektorze} \\ \text{przedsiębiorstw bez wypłaty} \\ \text{nagród z zysku/} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Wynagrodzenie} \\ \text{egzaminatora} \\ \text{/brutto/} \end{array}$$

W oparciu o obliczone *współczynniki wynagrodzenia* proponuje się ustalenie nowej tabeli umożliwiającej obliczenie miesięcznego wynagrodzenia egzaminatora w zależności od posiadanych kwalifikacji (uprawnień do przeprowadzenia egzaminów na prawo jazdy).

Załącznik nr 1 do Regulaminu TABELA STANOWISK, ZASZEREGOWANIA, KWALIFIKACJI I MIESIĘCZNYCH STAWEK WYNAGRODZENIA ZASADNICZEGO EGZAMINATORÓW.

Lp.	Stanowisko	Kategoria zaszeregowania	Zakres uprawnień do egzaminowania	Stawki miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego wyliczone w oparciu o PMW i współczynnik wynagrodzenia		
				Wykształcenie średnie**	Wykształcenie wyższe I stopnia (tytuł licencjata lub inżyniera)**	Wykształcenie wyższe II stopnia (tytuł magistra)**
1	2	3	4	5	6	7
1	Egzaminator I stopnia	I	Cztery kategorie prawa jazdy*	(1,33 – 1,42) x PMW	(1,43 – 1,52) x PMW	(1,53 – 1,61) x PMW
2	Egzaminator II stopnia	II	Trzy kategorie prawa jazdy*	(1,18 – 1,27) x PMW	(1,28 – 1,37) x PMW	(1,38 – 1,45) x PMW
3	Egzaminator III stopnia	III	Dwie kategorie prawa jazdy*	(1,01 – 1,10) x PMW	(1,11 – 1,20) x PMW	(1,21 – 1,29) x PMW
4	Egzaminator IV stopnia	IV	Jedna kategoria prawa jazdy*	(0,82 – 0,91) x PMW	(0,92 – 1,01) x PMW	(1,02 – 1,13) x PMW

* Wymagane kwalifikacje dotyczą posiadanych uprawnień do egzaminowania w zakresie kategorii prawa jazdy A, B, C, D;

**Podany „Współczynnik wynagrodzenia” służy do obliczenia miesięcznego wynagrodzenia egzaminatora zgodnie z podanym wzorem

Kategoria E uprawnień do egzaminowania

Rada Główna KSE proponuje aby:

egzaminatorowi posiadającemu uprawnienia do przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy kategorii C+E zwiększyć *współczynnik wynagrodzenia* o wartość **0,05** x PMW oraz

egzaminatorowi posiadającemu uprawnienia do przeprowadzania egzaminów na prawo jazdy kategorii: B+E oraz D+E zwiększyć *współczynnik wynagrodzenia* o wartość **0,02** x PMW za każdą kategorię.

Dodanie wyższego współczynnika do wynagrodzenia egzaminatorowi posiadającemu uprawnienia do egzaminowania w zakresie kat. E uzasadniamy większą odpowiedzialnością, uciążliwością i pracochłonnością w przypadku przeprowadzanych egzaminów na „zespołowe” (pojazd + przyczepa) kategorii prawa jazdy. W przypadku ww. egzaminów konieczna jest również ocena umiejętności sprzęgania i rozprzęgania zespołu pojazdów oraz ocena umiejętności manewrowania zespołami pojazdów na placu manewrowym (często odbywa się to w bardzo niekomfortowych warunkach, chociażby ze względu na warunki atmosferyczne) i odmiennej techniki kierowania zespołami pojazdów w ruchu drogowym.

Ze względu na pracę egzaminatora w warunkach szczególnych przy przeprowadzaniu egzaminów na kat. C+E oraz zwiększony wkład pracy egzaminatora proponowany – *współczynnik wynagrodzenia* jest wyższy. Celem powyższego jest wyeliminowanie sytuacji, gdzie egzaminatorzy nie będą podnosić swoich kwalifikacji ze względu na zbyt niską stawkę zwiększenia wynagrodzenia, przy większej uciążliwości przeprowadzania egzaminów na kategorii samochód ciężarowy + przyczepa lub ciągnik siodłowy + naczepa. Obecna tendencja w konsekwencji może doprowadzić do sytuacji, gdzie nie będzie obiektywnie niezbędnej ilości egzaminatorów do przeprowadzania powyższych egzaminów, co uniemożliwi dokonywanie losowego doboru egzaminatora do osoby egzaminowanej. Niestety aktualnie w kraju obserwuje się sytuacje unikania przeprowadzania egzaminów na kategorii zespołowe przez egzaminatorów, zwłaszcza na prawo jazdy kat. C+E.

W opinii Rady Głównej KSE podniesienie dodatku w zakresie egzaminowania kategorii „C+E” będzie skutecznie motywować do rozszerzania uprawnień w tym zakresie, podniesie poczucie sprawiedliwości wynikające z godziwego wynagrodzenia za pracę o znacznie większej uciążliwości, zwiększy warunek losowego przydziału egzaminatorów, a jednocześnie usprawni proces planowania egzaminów z korzyścią dla osób egzaminowanych i ośrodka ruchu drogowego.

Charakterystyka zawodu

Misją Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego jest dążenie do nabywania i rozwoju umiejętności i uprawnień osób kierujących pojazdami oraz oddziaływanie na kulturę jazdy i poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprzez organizowanie i przeprowadzanie egzaminów państwowych sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz poprzez organizowanie i przeprowadzanie szkoleń w ramach obowiązujących przepisów. Bardzo ważnym podmiotem umożliwiającym spełnienie tej misji jest zawodowy egzaminator kandydatów na kierowców i kierowców.

Zawód egzaminatora, to zawód prestiżowy, wymagający wysokich kwalifikacji, podlegający surowej ocenie społecznej. Jest to również zawód wykonywany w atmosferze wysokiej presji społecznej, z dużym ryzykiem utraty zdrowia lub nawet życia oraz wykonywany w warunkach szczególnych. Wymagania w stosunku do egzaminatorów jak również oczekiwania społeczeństwa w stosunku do tej grupy zawodowej są bardzo wysokie. Praca egzaminatora ma fundamentalne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego. Obwarowana jest wieloma wymogami wynikającymi z przepisów prawa. Jednym z tych wymogów jest obowiązek podwyższania swoich kwalifikacji. Koszty wykonywania tego obowiązku są po stronie egzaminatora. Zdobycie uprawnień do kierowania pojazdami na kat. C lub D to aktualnie koszt ok. 6000 zł, a zdobycie uprawnień do egzaminowania to kolejny

wydatek rzędu 8000 zł. Do tego dochodzą niemałe koszty badań lekarskich i psychologicznych – są to koszty podane dla jednej kategorii, łatwo więc wyliczyć jaki będzie koszt uzyskania pełnych uprawnień tj. na wszystkie kategorie.

Zawód ten obarczony jest znacznym ryzykiem zaistnienia niekorzystnych zdarzeń dla zdrowia fizycznego i psychicznego. Wszelkiego typu urazy fizyczne typowe dla uczestników ruchu drogowego stanowią poważne wyzwanie dla osoby przeprowadzającej egzaminy. Podczas egzaminu praktycznego pojazd (lub zespół pojazdów) prowadzony jest przez osobę, której egzaminator zupełnie nie zna. Przyjmuje się, że jest to osoba w dostatecznym stopniu przygotowana do samodzielnego prowadzenia pojazdu w ruchu drogowym. Niestety, z praktyki wynika, że ryzyko uczestniczenia w negatywnym zdarzeniu w ruchu drogowym z udziałem kandydata na kierowcę jest wielokrotnie wyższe, aniżeli z osobą posiadającą uprawnienia i doświadczenie. Przekłada się to na ilość niekorzystnych zdarzeń drogowych (kolizji czy wypadków) z udziałem pojazdów egzaminacyjnych oraz kondycję fizyczną egzaminatora, a także negatywne skutki zdrowia psychicznego osób wykonujących ten zawód. Praca egzaminatora charakteryzuje się ciągłym stanem napięcia uwagi, reakcji i analizy sytuacji w perspektywie zdarzeń bieżących, ale przede wszystkim w przewidywaniu potencjalnych zdarzeń w niedalekiej przyszłości. Wynikiem takiego stanu rzeczy jest praktyczne wyczerpanie sił przez pracownika po 8-godzinnej zmianie. Codziennosc stylu pracy w połączeniu z odpowiedzialnością za prawidłową ocenę egzaminowanego i nieuchronność wydanej decyzji prowadzi do wyczerpania zawodowego, zwiększenia ilości popełnianych błędów, czy też apatii lub innych powikłań natury psychicznej (obojętność, agresja, rutyna itp.).

W stosunku do egzaminatora prawo określa wiele zakazów, które bardzo utrudniają podjęcie dodatkowej pracy. Egzaminator zatrudniony w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego nie może prowadzić żadnej działalności gospodarczej, nie może podejmować zajęć zarobkowych bez zgody dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego. Egzaminator zatrudniony w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego nie może jednocześnie prowadzić szkoleń dla osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami, stosuje się też w stosunku do niego przepis art. 4 ustawy o kierujących pojazdami, tj. zakaz zajmowania określonych stanowisk lub pełnienia określonych funkcji. Obowiązujący zakaz dodatkowego zarobkowania nawet w dziedzinach zupełnie niezwiązanych z ruchem drogowym, szkoleniem czy egzaminowaniem kierowców nakłada na ustawodawcę i pracodawcę moralny obowiązek zapewnienia godnego życia i odpowiedniego wynagrodzenia osobom, wobec których stawia się tak wysokie wymagania co do posiadanych kwalifikacji i reprezentowanych zasad moralnych.

W latach 2019 – 2022 dodatkowo w sposób zdecydowany ujawnił się problem z naborem do pracy nowych egzaminatorów. Osoby posiadające uprawnienia nie wyrażają chęci do wykonywania tej pracy za obecnie proponowane wynagrodzenie, które zupełnie nie jest adekwatne do wymogów zawodowych, oczekiwań społecznych i realiów gospodarczych.

Obecnie na rynku pracy zarobki egzaminatorów są niewspółmiernie niskie w stosunku do zarobków chociażby instruktorów nauki jazdy, czy kierowców uczestniczących w zarobkowym transporcie drogowym. Obserwuje się zatem zjawisko odpływania kadry egzaminatorskiej w strefę szkolenia kierowców lub transportu drogowego.

Coraz trudniej znaleźć chętnych do pracy za obecnie oferowaną przez dyrektorów kwotę miesięcznego wynagrodzenia nowemu egzaminatorowi posiadającemu uprawnienia

w zakresie jednej kategorii prawa jazdy. Osoby te decydują się na pracę jako kierowca, instruktor nauki jazdy, czy pracownik sklepu, gdyż tam zarobi się dużo więcej, za znacznie mniejszy zakres obowiązków oraz dużo niższą odpowiedzialność z tytułu wykonywanej pracy. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, przychody egzaminatora plasują się na jednym z najniższych poziomów wynagrodzeń w gospodarce dla specjalistów w swojej dziedzinie. Niskie wynagrodzenia powodują „negatywny” nabór do zawodu, znacznie obniżyła się ilość chętnych na kursach dla egzaminatorów. Do pracy na stanowisku egzaminatora zgłaszają się osoby nie spełniające odpowiednich standardów etycznych, ale za to liczące na dodatkowy „zarobek” w formie niepożądanych, szkodliwych i patologicznych zachowań.

Ad 2

Rada Główna Krajowego Stowarzyszenia Egzaminatorów wyraża opinię, że zasady wynagradzania egzaminatorów należy tak skonstruować, aby były motywacją do rzetelnej, obiektywnej i uczciwej obsługi osób egzaminowanych z jednej strony, a jednocześnie by były motywacją do rozszerzania kwalifikacji, nieustannego doskonalenia warsztatu zawodowego i wzbogacania doświadczenia zawodowego w zakresie posiadanych przez egzaminatora uprawnień. Wszelkie formy stałego lub czasowego ograniczania pracy egzaminatora w ramach posiadanych przez niego uprawnień odbijają się bardzo niekorzystnie na kształtowaniu osobowości egzaminatora, rzutują na jego merytoryczne przygotowanie do wykonywania obowiązków zawodowych, a jednocześnie uniemożliwiają realizację przepisów rozporządzenia w sprawie egzaminowania kandydatów na kierowców i kierowców w zakresie losowego doboru egzaminatora do kandydata ubiegającego się o uprawnienia do kierowania pojazdami. System komputerowy jest celowo tak skonstruowany, by umożliwiał uczciwe i obiektywne przydzielanie egzaminatora do kandydatów poprzez losowanie komputerowe. Z powodu zapisów w § 3 i § 4 rozporządzenia ta funkcja została drastycznie ograniczona. Zostały wprowadzone ograniczenia w przydziale kategorii prawa jazdy do egzaminowania na poszczególnych egzaminatorów. Kierując się wyłącznie względami ekonomicznymi ośrodka ruchu drogowego, tworzy się ograniczone możliwości egzaminowania kandydatów na inne kategorie niż kategoria B. Efektem tego procesu jest wykorzystywanie możliwości przydziału kategorii jako elementu dyscyplinującego egzaminatorów, a przede wszystkim uzyskiwanie lepszego wyniku finansowego ośrodka z zaoszczędzonych rzekomo na egzaminatorach pieniądzech. W procesie egzaminowania kwestia okrojonego przydziału kategorii ma swoje odzwierciedlenie chociażby w okresie absencji egzaminatorów, gdzie pojawia się problem z obsadą egzaminatorów do przeprowadzenia zaplanowanych egzaminów. Rzekome oszczędności doprowadziły także do degradacji środowiska pracowników merytorycznych, w którym zaczęto preferować osoby posiadające 1 lub 2 kategorie uprawnień do egzaminowania. Taka sytuacja nie motywuje do działania w tym zakresie, by podnosić kwalifikacje, a jednocześnie uniemożliwia realizację zapisu wynikającego z art. 63 ust. 1 pkt 5) Ustawy o kierujących pojazdami dotyczącego obowiązku stałego podnoszenia kwalifikacji przez pracownika. Brak motywacji do podnoszenia kwalifikacji wynika także z dyrektywy unijnej, gdzie zgodnie z treścią pkt 4.2.5 Dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego egzaminator nie przeprowadzający egzaminów przez okres 24 miesięcy w określonej kategorii prawa jazdy traci uprawnienia. W/w Dyrektywa już dawno powinna być implementowana do polskiego prawa, a zatem jest to tylko kwestią czasu, kiedy przy obecnym stanie przydziału kategorii do egzaminowania,

egzaminatorzy nagminnie zaczęły tracić swoje nabyte uprawnienia. Z informacji, które posiada Rada Główna KSE, wielu egzaminatorom już w chwili obecnej uniemożliwiono przeprowadzanie egzaminów na poszczególne kategorie posiadanych uprawnień. Rozbicie wynagrodzenia na zasadnicze i zadaniowe doprowadziło również do sytuacji skrajnie nieetycznych i niebezpiecznych. Wykorzystując naciski w postaci przydzielania dodatkowych kategorii (zadań) lub ich braku, zmusza się egzaminatorów do różnych czynności zmierzających do polepszania wyniku finansowego ośrodka. Priorytetem stały się wpływy do ośrodka ruchu drogowego, a nie kandydaci i proces egzaminowania, czyli rzetelne oraz obiektywne sprawdzanie kwalifikacji kandydatów na kierowców i kierowców.

Egzaminatorzy posiadający kwalifikacje w pełnym zakresie egzaminowania (tj. A, B, C, D, E, T) zmuszani są do podpisywania umowy o pracę w zakresie tylko jednego dodatku zadaniowego (najczęściej na kat. B prawa jazdy). Do obsługi egzaminów na pozostałe kategorie prawa jazdy wyznaczani są egzaminatorzy wg bliżej nieokreślonych zasad, co dalekie jest od realizacji losowego i w pełni obiektywnego przydziału egzaminów dla poszczególnych egzaminatorów. Taki sposób zarządzania procesem egzaminowania jest sprzeczny z treścią art. 94³ § 1 i § 2 Kodeksu pracy, budzi duże niezadowolenie, poczucie niesprawiedliwości oraz jest źródłem niekorzystnych stosunków pracowniczych w zawodowej grupie egzaminatorów, a także prowadzi do niepożądanych sytuacji patologicznych.

Obecnie obowiązujące zasady wynagradzania (z zastosowaniem wynagrodzenia zasadniczego + dodatku zadaniowego) stanowią prosty sposób do podejmowania działań, które w dużej mierze stanowią naruszenie prawa, obiektywności i niezależności decyzyjnej egzaminatora. **Jest to jeden z największych błędów w obecnie funkcjonującym systemie szkoleniowo-egzaminacyjnym.**

W opinii Rady Głównej KSE, dodatki zadaniowe w zakresie wynagrodzenia zasadniczego kategorycznie powinny zostać usunięte na rzecz prostego, obiektywnego systemu naliczania wynagrodzenia opisywanego w pkt. 1. Propozycja zmian podana w projekcie regulaminu umożliwi wyeliminowanie niekorzystnych zjawisk i stwarza szansę opracowania systemu wynagradzania egzaminatorów uzależnionego od obecnej sytuacji na rynku pracy oraz posiadanych uprawnień, bez konieczności korygowania stawek wynagradzania, oraz poczucie wykonywania dobrze pojmowanej misji kształtowania bezpieczeństwa ruchu drogowego, za odpowiednie wynagrodzenie rekompensujące wysiłek fizyczny i psychiczny zawodowej grupy egzaminatorów.

Ad 3

Przepisy § 9 ust. 1 rozporządzenia (dot. tworzenia funduszu nagród) są – wykluczając niektóre tylko ośrodki – przepisami martwymi w swojej istocie. Nagrody za szczególne osiągnięcia praktycznie nie istnieją. W praktyce nie istnieje system skutecznie mobilizujący do podnoszenia kwalifikacji, do podejmowania działań z zakresu innowacji, poprawy istniejącego systemu lub proponowania zmian w miejscu pracy. Skoro nie funkcjonują powyższe elementy w realiach pracy na stanowisku egzaminatora, to również nie ma możliwości wykazania się szczególnymi osiągnięciami.

Jest to niekorzystna tendencja w ośrodkach ruchu drogowego, naruszająca między innymi obowiązki pracownika do podnoszenia kwalifikacji, jak również nie wzbudza pozytywnych inicjatyw, zaangażowania i inwencji twórczej osób, które doskonale poznały system i postrzegają możliwości polepszenia warunków pracy, wizerunku ośrodka,

oraz stosunków panujących w środowisku wewnętrznym jak i w środowiskach zewnętrznych. Niestety, te pozytywne w innych instytucjach aspekty pracy, w wojewódzkich ośrodkach ruchu drogowego praktycznie nie istnieją, a z informacji jakie posiada Rada Główna KSE, w Polsce jest wielu kreatywnych, ale niedocenianych egzaminatorów, którzy mogliby wnieść wiele innowacyjnych rozwiązań, by ulepszyć materię związaną z szeroko rozumianym procesem egzaminowania.

Zapis §9 ust. 2 rozporządzenia (dot. tworzenia funduszu na premie) jest aktualnie hasłem do przydzielania dodatkowego składnika wynagrodzenia bez jasnych i czytelnych zasad jej przyznawania, co dalekie jest od motywowania do wzorowego wykonywania obowiązków. W aktualnym stanie zasad wynagradzania brakuje obowiązku utworzenia regulaminów przyznawania nagród i premii z jasno sprecyzowanymi kryteriami ich przydziału. Stąd propozycja, aby do treści regulaminu wprowadzić obowiązek określenia zasad przyznawania nagrody za szczególne osiągnięcia oraz przydziału premii w formie zakładowych regulaminów.

Niniejsza propozycja wynika z praktyki, jaką można zaobserwować w działalności ośrodków ruchu drogowego i sposobu ich zarządzania. Fundusz nagród za szczególne osiągnięcia nie istnieje lub funkcjonuje wyłącznie formalnie. W przypadkach szczególnych fundusz nagród stanowi formę nacisku lub nieuzasadnionego przyznawania nagród, co niewiele ma wspólnego z osiągnięciami o charakterze szczególnym dla funkcjonowania całego środowiska. Obecnie funkcjonująca forma nagrody za szczególne osiągnięcia ma charakter decyzyjny i często negatywnie oddziałuje na pracowników merytorycznych. Propozycja wprowadzenia ww. regulaminów ze szczególnym uwzględnieniem prostych i obiektywnych kryteriów oceny jakości pracy i szczególnych osiągnięć jest zatem jak najbardziej uzasadniona.

Podsumowanie uzasadnienia

Usunięcie rozbudowanego systemu wynagrodzeń i zawężenie go do współczynnika wynagrodzenia oraz PMW niweluje wiele niekorzystnych zjawisk w obecnie funkcjonującej organizacji pracy ośrodków ruchu drogowego.

W tak proponowanych zmianach zawarte są postulaty i oczekiwania środowiska grupy zawodowej egzaminatorów kandydatów na kierowców i kierowców, które były formułowane w 2021 roku w ramach PETYCJI 2021, gdzie ponad 90% zatrudnionych egzaminatorów w kraju opowiedziało się za opisanymi wyżej zasadami wynagradzania egzaminatorów. Proponowany regulamin przywraca możliwość realizacji obowiązku podnoszenia i rozszerzania kwalifikacji pracownika – egzaminatora oraz eliminuje możliwości manipulacji, nacisku i subiektywnych preferencji kadry zarządzającej. Propozycje te również stanowią podstawę odbudowy wizerunku WORD-ów, środowiska i samego zawodu egzaminatora. Jednak jednym z najważniejszych osiągnięć wprowadzenia proponowanych zmian w regulaminie byłoby uniezależnienie egzaminatora od wyniku finansowego ośrodka ruchu drogowego, a także motywacja do wzorowego wykonywania obowiązków egzaminatora oraz zahamowanie niepokojącej tendencji odpływu wysoko wykwalifikowanej kadry w inne obszary rynku pracy.

Dodatkowo w nawiązaniu do treści art. 56a ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami, w brzmieniu art. 2 pkt 1) ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o kierujących pojazdami, Rada Główna KSE proponuje podjęcie

działań w celu opracowania inicjatywy ustawodawczej w kierunku wyrównania dysproporcji między opłatami za przeprowadzenie egzaminu praktycznego na prawo jazdy kategorii chociażby C+E, A, C w stosunku do prognozowanych opłat za przeprowadzenie egzaminu praktycznego na prawo jazdy kategorii B. W większości województw prognozuje się wysokość opłaty za przeprowadzenie egzaminu praktycznego na prawo jazdy kategorii B w kwocie 200 zł co stanowi wzrost o ponad 40%. Proponujemy, aby już w 2023 roku podjąć skuteczną inicjatywę ustawodawczą, której celem będzie określenie realnej górnej wartości opłaty za przeprowadzenie egzaminu praktycznego na prawo jazdy kategorii C+E adekwatnie do procentowego wzrostu opłaty za kategorię B, czyli o około 40%. Aktualnie opłata za przeprowadzenie egzaminu praktycznego na prawo jazdy kategorii C+E może wzrosnąć o 5 zł, co stanowi wzrost o 2% i ten wzrost absolutnie nie pokrywa kosztów organizowania przedmiotowego egzaminu w tym zakresie.

Prezes Rady Głównej
Krajowego Stowarzyszenia Egzaminatorów

Tomasz Dziuganowski

